

Gewasbescherming

Biologische telers gaan tot het uiterste

door Chantal Bloemhard (PPO Glastuinbouw)

Biologische glastuinbouwers gaan vaak tot het uiterste om plagen te beheersen. Bovengrondse plagen pakken ze grotendeels met biologische bestrijders aan; vooral tegen bladluizen is een groot aantal natuurlijke vijanden beschikbaar. Desondanks loopt het wel eens uit de hand, met vervelend plakkende paprika's tot gevolg, die dan weer moeten dan worden gewassen en geboend. Telers doen er daarom van alles aan om de luis onder controle te krijgen. De manier waarop verschilt echter nogal en de ene teler heeft daarbij ook meer succes dan de ander.

Na twee jaar ervaringsuitwisseling blijken er duidelijk verschillen in de biologische bestrijdingsmethoden te zitten. Het scala aan bestrijders tegen bladluis is groot. Sommigen gebruiken vrijwel het hele assortiment, terwijl anderen zich beperken tot een combinatie van een sluipwesp, zoals *Aphidius colemani*, en een haardopruimer, zoals de galmug (*Aphidoletes aphidimyza*) of gaasvlieg (*Chrysoperla*).

ZOEKERS OF OPRUIMERS

Luis of geen luis, er zijn telers die consequent beginnen met het uitzetten van bestrijders. Of 0,1 of 1 bestrijder per m² dan voldoende is, daar zijn de meningen over

verdeeld. Bij voorkeur wordt een zoeker, zoals de sluipwesp, die de enkel verspreide luis weet op te sporen, ingezet. Daarentegen zien we ook dat haardbestrijders preventief worden ingezet. Het gebruik van bankerplanten is zeer beperkt. Het instant houden van de bankers valt tegen, vooral als de eerste haardopruimers verschijnen. Neemt de luis in aantallen toe, dan wordt er wat extra gedaan. Preventief uitzetten vraagt om een duidelijke strategie vooraf, op basis van waarnemingen en registratie hiervan worden de effecten duidelijker en vergelijkbaar.

Er zijn echter ook telers die wachten op de eerste luiswaarneming, waarna ze met de bestrijding beginnen. Het kan gebeuren dat juist dan in grote hoeveelheden curatief ingezet moet worden.

De luisdruk is mede afhankelijk van de omgeving en de weersomstandigheden, maar de snelheid waarmee er een evenwicht in de kas tussen plaag en bestrijders ontstaat varieert. Wordt dit evenwicht te laat bereikt dan exploderen de luisaantallen. Komt er wel een evenwicht dan kan je bij de volgende luisgolf voor een deel rekenen op de populatie bestrijders in het gewas. Gevaarlijk wordt de situatie als het lijkt of de luisgolf onderdrukt is en er geen luizen meer in de kas zijn. In zo'n periode worden vaak geen bestrijders meer ingezet. Als dan hierna dan een tweede luisgolf opduikt, wordt hierop vervolgens vaak te laat gereageerd.

Praktijkvoorbeeld

Op een praktijkbedrijf is in de afdeling met paprika geregistreerd wat er gedurende het seizoen is ingezet aan bestrijders tegen luis. Hiernaast is voor de hele afdeling een gemiddelde waardering gegeven voor de luisdruk in die kas. Het geeft een globaal beeld van het succes van bestrijding in de vorm van luisafname of luistoename vergeleken met de periode ervoor. Hierbij wordt echter niet inzichtelijk gemaakt of de luisdruk ontstaan is vanuit bepaalde plekken in de kas.

Er is succesvol ingegrepen toen geconstateerd werd dat de luisaantallen toenamen. Hierbij zijn hoge doseringen gebruikt. Eén keer is de teler er terecht vanuit gegaan dat er voldoende bestrijders in het gewas aanwezig waren.

waarneming

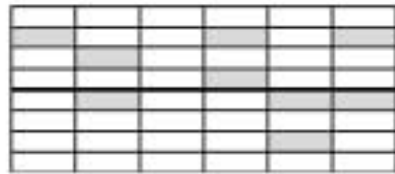
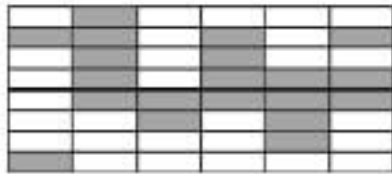
verloop luisaantasting

verloop paraciteringspercentage door sluipwespen

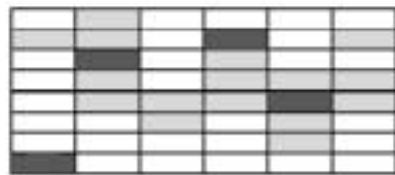
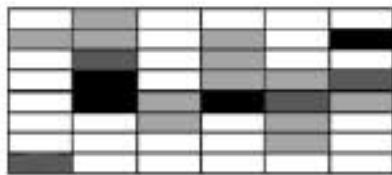
1

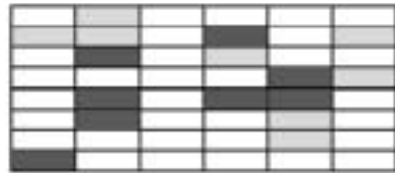
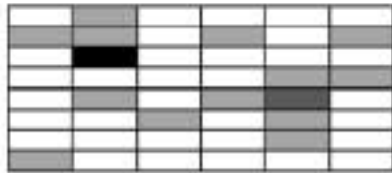
2

3

4

Fictief voorbeeld

Een fictief voorbeeld van een meer gedetailleerde waarneming naar de mate van luisaantasting in een afdeling. De luis is verspreid in de afdeling op komen zetten. Hiernaast is ook een waardering gegeven voor het

parasiteringspercentage van de luizen door sluipwespen. Op deze manier kan meer inzicht verkregen worden in de effecten van bepaalde maatregelen. Hebben de sluipwespen of hardopruimers hun doel bereikt, is er op tijd ingezet?

SCOUTEN EN NOG EENS SCOUTEN

Wat gebeurt er in mijn kas, wat heb ik gedaan, wat is het resultaat hiervan? Scouten, scouten en nog eens scouten in het gewas, dat lijkt de enige methode om te leren wat er zich allemaal afspeelt. Niet iedereen steekt hier echter evenveel tijd in. Enkele telers zijn zover dat ze hun gegevens gedurende de tijd ook vastleggen. Wanneer heb ik wat ingezet en hoe was mijn plaagdruk op dat moment? Dit draagt bij tot een goed overzicht van de ontwikkelingen van plaag en het effect van bestrijders in de kas. Enkele biologische glastuinders werken met registratie- en managementprogramma's, kleinere telers hebben behoefte aan wat eenvoudigere registratiemiddelen die weinig tijd vergen.

